

Sevgili dostlar, kıymetli çocuklar, canım gençler,

Cemrelerin bir bir düşüp, mor sümbül kokularının yaşama karıştığı, tomurcukların patlamak için gün saydığı, baharı kucaklayan güzel günlerdeyiz...

Şimdi bugünü yeniden dönmek üzere bırakıp, geçmişe bir yolculuk yapalım hep birlikte.

Bu yolculuk 107 yıl önceye, bugün incitmemek için ayak basmaya korktuğumuz karşı tepelere.

Takvimler bundan tam 107 yıl önceydi, 100 binlerce insanla 7 düvel, Çanakkale'deydi.

Bu daracık boğaz ve bu küçücük yarımada adeta bir mahşer yeri idi.

Kan revan içinde gencecik bedenler, az evvel ruhunu teslim edip artık ölümsüz olmuş kahraman şehitler, kollar bacaklar kopmuş, gencecik bedenler solmuş.

Havada çarpışan kurşunlar, dağları, tepeleri toz duman yok eden havanlar, boğazı zapt eden donanmalar...

Yerde uzanmış yatan kim bilir hangi ananın **kuzusu**, hangi kızın **nişanlısı**?

Burada, savaşa girmeden, savaşı yaşarsınız.

Buraya gelmeden önceki sizle ayrıldıktan sonraki siz, artık asla aynı siz olamazsınız.

Bu topraklar, bu kadim şehir Çanakkale; şehitlerin destanlara sığmayan diyarıdır, Bu boğaz; aşkın ve hakkın zaferi, Bu destan; Çanakkale'ye göğsüyle siper olanların zafer tacıdır.

Düşünüyorum da barış da bir zafer değil mi aslında?

İyi bir savaş, kötü bir barış var mı?

“Barışta oğullar babalarını, savaşta babalar oğullarını gömermiş.” Bundan öte bir gerçek var mı?

Uzaktan bakınca sanki bir yoncayı ve sanki bir insan yüreğini andıran Kilitbahir Kalesi'nin sırtlarında bir dize, bir destanı haykırıyor.

“Dur Yolcu! Bilmeden gelip bastığın bu toprak bir devrin battığı yerdir.” yazıyor.

Peki, sadece bir devir midir batan?

Savaşlarda kim bilir kaç ananın, kaç babanın da güneşi batar?

Kaç çocuk giden babanın ardından çaresiz bakar?

Kaç gencin sarı sıcak hayalleri bu deniz harbinde derin sulara batar?

Ayrılığın kardeşi ölüm. Karacaoğlan'ın dediği gibi; **“Üç derdim var, birbirinden seçilmez; bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm.”**

Ayrılık demişken, bugün Çanakkale Boğazının iki tarafını birleştiren **1915 Çanakkale, Köprüsü** açılıyor. Çanakkale'ye ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Aslında karşı yakadaki Çanakkale Şehitliğinin kendisi varlığıyla en görkemli köprü.

33.500 hektar büyüklüğü, 261 rakımlı tepesiyle savaşın da zirvesi, savaşın ardından barışın da zirvesi.

Çanakkale, neredeyse yarım milyon insanın sonsuzluğa gidişinin köprüsü.

Bu **“Centilmenler Savaşı”** uzak diyarlardan savaşa sürüklenen insanların, ulus olma bilinciyle tanışma köprüsü.

Çanakkale denilen bu köprüde; milli mücadelenin temeli ve bu ülkenin harcı var.

Köprüler nasıl iki yakayı biraya getirirse, Anzak annelerine seslenişyle gönülden gönüle köprüler kuran, iki yakamızı bir araya getirip Cumhuriyeti kuran Anafartalar Kahramanı **Mustafa Kemal Atatürk var.**

Atatürk, **“Yurtta Barış, Cihanda Barış”** dedi. Oysa ne acı ki insanlık 3500 yılının sadece 270 yılını savaşız geçirdi.

Onca savaşı hep zalimler çıkarttı ve **masumlar öldü.** Harpte çıkarlar savaştı ve **garipler gömüldü.**

Bu nasıl bir çark, bu nasıl bir düzen!

Buğday biziz, ezilen biz. Un olup öğütülen biziz, aç kalan ve ölen yine biz.

Savaşlardan geriye hep yok olmuş hayatlar, yarım kalmış yaşanmamış hikâyeler, boğazda düğümlenen ağıtlar kalır...

Çanakkale’de rüzgârlı tepelerin üzerindeki her kitabe; savaşın, acının ardından barışın, kardeşliğin değerini anlatan bir ders kitabı gibi duruyor.

Çanakkale ruhunun ilhamı, İstiklal Marşı’mızın vicdanı, şehitlerimizin itibarı, bir ibret ve ihtar vesikası olarak ayırıştırırlara, ötekileştirenlere bakıyor.

Ne acı ki savaş; insana her şeyi öğretiyor da bir tek barışın güzelliğini öğretmiyor.

Mesela şimdi Rusya’dan görünüyor mudur 107 yıl öncenin vahşeti, akan kanı?

Ukrayna’dan, Afganistan’dan ve Suriye’den duyuluyor mudur 107 yıl öncesinin göğe yükselen acılı figanı?

Savaşı gün be gün anlatan eserlerde, hatıratlarda apaçık duruyor oysa; Anzak askerinin “...*Yaralıların çığlıklarını duyuyorum. Korkunç bir karabasan gibi...*” sözleri, Er İsmail Hakkı’nın “..*Sürünerek çukurca bir yere sığındım. Dikkatle bakınca, bunların gündüz ölen askerler olduğunu anladım. Ürperdim.*” diye defterine gözyaşlarıyla ekledikleri.

Biliyorum ifadelerim dehşet verici, moral bozucu, ama 107 yıl önce cephede durum aynen böyleydi, hatta daha da ötesiydi, tüm savaşlarda olduğu gibi...

Savaşın alıp götürdüklerini hangi sözler anlatabilir?

Mehmet Akif, “**Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmazın**” demiş. Allah bir daha Çanakkale gibi bir savaş da yaşatmasın.

EN ÇOK DA ANALAR YAŞAR O VAHŞETİ... Savaşta zafer kimin olursa olsun, her kurşun gidip bir ananın yüreğini vurur.

Oysa derisinin ya da gözünün rengi ne olursa olsun Türk ya da Anzak, Ukraynalı ya da Afganistanlı her annenin döktüğü gözyaşının rengi aynıdır. Aslında Ahmet

Arif’in dediği gibi “**Nerede bir can ölse, oralı olur yüreğim. Olmalı zaten. Olmazsa insan olmaz yüreğim.**”

Merak ederim; savaşta bir anne, dev bombaları nasıl anlatır küçücük bir yüreğe? Koca adamların vahşeti hangi oyunla, hangi oyuncakla öğretilir küçük bir yavruya? Her savaşta, bir anne, kendinden önce yavrusunu yaşatmak için kim bilir neler yapar, neler yaşar?

Savaşlar çoğunlukla erkeklerin sesiyle başlar, ama hep anaların ağıtlarıyla biter. Ve kim ağlarsa yalan ağlar, yavrusuna bir tek anası ağlar.

VE GENÇLER ... Çanakkale müdafaası bir gençlik müdafaası. Bir tarafta, vurulan arkadaşıyla günlerce aynı siperde bir genç. Diğer tarafta, soğuktan ayakları botlarının içinde donan bir talebe. Kaşları bıyıklarından daha fazla olan civanlar, siperlerde bellerine kadar buz gibi suda donmuş. Çanakkale'nin altı, üstü yüzbinlerce gencin na'sıyla dolmuş. **“Bastiğin yeri toprak deyip geçme tanı, düşün altında binlerce kefensiz yatani”** diye boşuna dememiş şair...

Zaferin 107. Yıldönümünde, o türkü yine dudaklarımızda. **“Çanakkale İçinde Aynalı Çarşı/Ana Ben Gidiyom Düşmana Karşı.”** Ne acı ki gençler bugün de gitmek zorunda kalıyor. Çanakkale Boğazı nasıl akıp giderse uzak denizlere, gençler de öyle akıp gidiyor.

İngiliz Tarihçi Aspinal'in ifadesiyle **“Çanakkale Savaşları Türklerin çiçeklerini, yani geleceği olan gençlerini elinden almıştır.”** Peki, gençlerin

geleceğini, umudunu bugün kimler çalmıştır? Adaletsizliğin, liyakatsizliğin, işsizliğin bombaları kaç genci umudundan vurmuştur? Kusursuz bir cinayet değil midir bir gencin yaşama sevincini öldürmek? Kaç genç türküdeki gibi “Off Gençliğim” diyor. Ama inanıyorum. O çiçekten günler çok yakın. Geçcek, geçcek elbet bu da geçcek ve motorlar maviliklere sürülecek.

Bir de savaşın mazlumları, masumları çocuklar var. Çocuğa kim demiş ki küçük şeydir, anlamaz, bilmez, oysa çocuk, çocukluk belki de en kıymetli şeydir.

İnsan kendi kendine **“Öyle bir ölsem ki çocuklar, size hiç ölüm kalmasa.”** diyor. Ve insanlık, **“çocuklar öldürülmesin, şeker de yiyebilsinler”** istiyor. Çünkü her çocuk bomba sesleri altında dehşeti yaşamayı değil, şen kahkahalar atarak çocukça yaşamayı hak ediyor.

Ne acı ki bugün de aynı. Çocuklar savaşta bile oyun oynarken, büyükler barışta bile savaş planı yapıyor.

Filistin'de, Doğu Türkistan'da çocuklar ölüyor. İnsanlık dibe vurmuş olmalı ki, göçmen çocukların cesetleri sahillere vuruyor.

Ukrayna'da ailesini kaybetmiş bir çocuk, sırt çantasına sığdırdığı yaşamıyla yalnız başına, ağlaya ağlaya sınırı geçerken insanlığın yüzüne dev bir ayna tutuyor.

7 günde 500 bin çocuk evinden oluyor. Oysa Cahit Külebi'nin dediği gibi; **“Bir nazlı kuşa benzer çocuk dediğin / ev ister, ekmek ister/ öpülmek, okşanmak ister.”**

Oysa bu vahşete son demek için, barış için tanışmak gerek. Yunusun diliyle, tanış olmalı, işi kolay kılmalı. Çünkü insan, bilmediğinin düşmanıdır. İlk ateşkes gününde Anzak askerlerinden Er Henry **“Türk’e sığır kavurması ikram ettim. Gülümsedi. Çok sevindi. O da bana ipe dizilmiş incir verdi.”** diyor.

Avustralyalı Johnny, Çanakkale'ye savaşmaya gelirken **“Barbar Abdul”** diye tanımladıklarına, geri çekilirken **“Dost düşmanımız”** diye not bırakıyor. Tanımazken kurşun atıp yere deviren de tanışınca kucağına alıp yerden kaldıran da bu coğrafyadadır. Merhum Bülent Ecevit'in dediği gibi **“Çanakkale toprağının/ Üstü cennet altı mezar....Kavga bitmiş mezarlarda/ Kaynaş olmuş yiten canlar.”**

Atatürk'ün dediği gibi; **“Umutsuz durumlar yoktur, umutsuz insanlar vardır.”** İnsanlık ya bu savaş çemberini kıracak, ya da çember daralıp hepimizi kıracak. Onun için ayrıştırıranları da, nefret dilini de yenmeliyiz.

Bizi birbirimize düşman edenlere karşı; 107 yıl evvel bu küçük kara parçasında direnenler hayata nasıl tutundularsa, tepelerine, derelerine nasıl sarıldılarsa, biz de birbirimize öyle tutunmalıyız, öyle sarılmalıyız.

Hız. İbrahim'in atıldığı ateşi söndürmek için yola koyulan karınca misali ateşe su taşımalıyız. Gençler, aydınlar, köylüler, şehirliler nasıl 107 yıl önce birleştiyse, bizler de Çanakkale Ruhuyla birleşmeliyiz. Nazım'ın ifadesiyle **bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçe yaşamalıyız.**

Aslında savaşmak güzel bir kelime, güzel bir eylem.

Eğer mutlaka savaşacaksak silaha, bombaya gerek yok. Bilim, sanat, spor, eğitim yeter de artar savaşmaya...

Sevgili dostlar eğer mutlaka savaşacaksak;

İlber Ortaylı gibi ilerleyen yaşına rağmen zeytin ağacını kurtarmak için savaşalım,

Balaban'da kesilen ağaçlar uykularını kaçırıp, ona besteler yazdıran bugün tüm dünyanın ayakta alkışladığı Fazıl Say gibi karanlığa karşı sanatla savaşalım,

Çocuk istismarcılarına karşı hayatını ortaya koyan Saadet Öğretmen gibi, ahlaksızlara karşı cesaretle savaştım,

Yurt dışında insanlığa hizmet için laboratuvarlarda sabahlayan Mühendis Canan Dağdeviren gibi, Dr. Özlem Türeci ve Dr.Uğur Şahin gibi iyilik için, sağlık için savaştım.

Çanakkale’de Prof.Dr.Rüstem Aslan gibi Troia’yı her gün biraz daha gün yüzüne çıkarmak için savaştım,

Değerli Dostlar, Sevgili Çanakkaleliler

Sözlerimi bitirirken Çanakkale Savaşında Teğmen İbrahim Naci’nin günlüğüne yazdığı notu hatırladım. **“Ölümden değil, unutulmaktan korkarız.”** demiş. Bugünlerimiz için, yarınlara gidenleri unutmadık. Sonsuzluk kervanının şanlı yolcularını unutmadık. Kara toprağın altında onurla yatanları, özgürlük için toprağa düşenleri, unutmadık, unutmayacağız.

Dilerim; şehitler mezarında her kitabeyi öpen rüzgâr, buradan sevgiyi ve barışı dünyaya yaysın. Gözyaşının ve kanın dökülmediği bir dünya olsun. Herkesin biricik hayatını insanca, hakça paylaşımlarla, onurluca yaşadığı günler uzak olmasın.

Çanakkale gibi çok özel bir şehrin Belediye Başkanı olmanın gururuyla,

Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, tüm kahramanlarımızı, Çanakkale Şehitlerimizi ve canlarını, ruhlarını bu güzel toprağa adayın tüm isimsiz kahramanları şükranla anıyorum.

Çanakkale Deniz Zaferi’nin 107’inci yıldönümünde şanlı hatıralarına rahmet, minnet ve saygıyla **Yaşasın Kardeşliğimiz, Yaşasın Özgürlüğümüz Ve Yaşasın Barış** diyerek **sözlerime son veriyorum.**